

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı

Süleyman Sönmez

4. İzmir Kadın ve İktisat Kongresi

Konuşma Metni

18 Şubat 2025 Salı

İzmir

İş Dünyasının Değerli Temsilcileri, Sevgili Dostlarımız;

TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. 1923'te temelleri atılan ve ülkemizin ekonomik vizyonuna yön veren İzmir İktisat Kongresi'nden ilham alan bu büyük buluşmanın bir parçası olmaktan onur duyuyorum.

Bu anlamlı etkinliğin teması, bize çok net bir gerçeği hatırlatıyor: “Güçlü kadınlarla güçlü ekonomi.” Bir ülkenin gelişmişlik seviyesini anlamak için karmaşık analizlere, uzun raporlara gerek yok. Tek bir soru yeterlidir: Kadınlar ne söylüyor?

Bir kadına sorarsınız ve yanıtı, o ülkenin ekonomik refahını, toplumsal huzurunu ve demokrasisinin gücünü gözler önüne serer. Kadının sesi yükseldiğinde, demokrasimiz güçlenir. Kadının emeği değer gördüğünde, ekonomimiz büyür. Kadının fırsatlara erişimi arttığında, toplumsal refahımız yükselir.

Ama ne yazık ki bu sorunun yanıtı bizler için hâlâ umut kadar mücadeleyi de içeriyor. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2024 Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'nda Türkiye, 146 ülke arasında 127. sırada yer alıyor. Avrupa'nın sonuncusuyuz.

Kadınların iş gücüne katılım oranı yalnızca %36,8. Oysa bu oran erkeklerde %72,4. Ülkemizde kadınlar eğitimde, üretimde, siyasette, girişimcilikte engellerle karşılaşmaya devam ediyor. Ve biz bu tabloyu değiştirmeden, kalkınmadan söz edemeyiz.

4. İzmir Kadın ve İktisat Kongresi, bu yönüyle sadece bir etkinlik değil, toplumsal dönüşüm için bir manifestodur. Bu manifestonun ilk cümlesi şu olmalıdır: Kadın varsa ekonomi var! Kadın güçlenirse, Türkiye güçlenir!

Bugün bu salondaki her bir kişi, toplumsal cinsiyet eşitliğini sadece bir ideal olarak değil, ekonomik kalkınmanın temel taşı olarak görüyor. Çünkü biliyoruz ki, kadınların güçlenmesi, yalnızca bir hak mücadelesi değil, aynı zamanda ekonomik büyümenin, inovasyonun ve sürdürülebilir kalkınmanın anahtarıdır.

Değerli konuklar,

Her yeni yıl, bir önceki yılın muhasebesi, önümüzde uzanan güzel günlerin temennisidir. Bizim de ilk aylarını yaşadığımız bu yeni yıldan ortak bir temennimiz var: Daha öngörülebilir, daha istikrarlı, daha adil bir ekonomi ve toplum.

Ancak, 2024'ten devraldığımız sorunlar halen gündemimizde: Yüksek enflasyon, finansmana erişim zorlukları, gelir adaletsizliği ve cinsiyet eşitsizliği gibi temel meseleler hala çözüm bekliyor. 2025, bu dönüşüm çabalarının belirlendiği kritik eşik olacak. Bu noktada, bizlere düşen sorumluluk, günün krizlerini değil, geleceğin dönüşümünü konuşmak, kısa vadeli çözümler yerine uzun vadeli stratejiler inşa etmektir.

Bunun ne kadar önemli olduğunu, geçtiğimiz günlerde ikinci yıldönümünü yaşadığımız 6 Şubat Depremleri gösterdi. Hepimizi derinden sarsan Kahramanmaraş merkezli depremler, sadece bir tabiat olgusu değil, aynı zamanda ekonomik ve toplumsal dayanıklılık testiydi. Kaybettiğimiz binlerce canı rahmetle anıyor, geride kalanların yaralarını sarmak için hepimizin ortak sorumluluk taşıdığını hatırlatmak istiyorum.

Afetlere dayanıklı, güçlü ve dirençli bir toplum ve ülke inşa etmek, ancak sürdürülebilir kalkınma anlayışıyla mümkündür. TÜRKONFED'in hayali güçlü, dayanıklı ve eşitlikçi bir Türkiye'dir. Bugün 31 federasyon, 373 üye dernek ve 100 binden fazla şirketle, Türk iş dünyasını temsil eden en güçlü sivil toplum kuruluşlarından biri olarak, bu hayali gerçeğe dönüştürmek için çalışıyoruz.

Değerli konuklar,

Hepimiz, günümüz dünyasında ekonomik kalkınmanın itici gücü haline gelen üçüz dönüşümün öncüsü olma sorumluluğunu taşıyoruz. Güçlü ve sürdürülebilir bir ekonomi için: dijitalleşmeyi her alanda yaygınlaştırmaya, yeşil dönüşümü çevre dostu uygulamalarla benimsemeye, kadınları ve gençleri iş yaşamında daha güçlü kılacak adımlar atmaya ihtiyaç duyuyoruz.

Bu dönüşümler, yalnızca ekonomik büyümeyi değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal refahı artırarak toplumun tüm kesimlerine dokunan bir kalkınma modeli sunuyor. 2024, bu dönüşüm tablosuna baktığımızda ekonomik zorlukların gölgesinde istediğimiz seviyede ilerleyemediğimiz bir yıl oldu. Yüksek enflasyon, finansmana erişim zorlukları, üretim maliyetlerindeki artış ve kur dalgalanmaları işletmelerimizi baskı altına aldı.

2023'ün ikinci yarısında atılan parasal sıkılaştırma adımları ile ekonomi yönetimi fiyat istikrarını sağlamaya çalışırken, bu süreç iş dünyası için ciddi maliyet baskılarını beraberinde getirdi. 2024 yılı boyunca işletmeler, artan faizler, daralan kredi imkanları ve düşük iç talep karşısında ayakta kalma mücadelesi verdi.

Buna ek olarak, artan borçlanma maliyetleri ve kısa vadeli finansman çözümlerine bağımlılık, iş dünyasını daha da kırılgan hale getirdi. TÜRKONFED olarak yaptığımız saha araştırmalarında da görüyoruz ki:

- Her dört işletmeden üçü finansmana erişimde büyük zorluk çekiyor.
- Her iki işletmeden biri iş hacminde daralma yaşıyor.
- Özellikle KOBİ'ler için uzun vadeli finansman neredeyse imkansız hale geldi.

Küresel ticaretin daralması ve dünya ekonomisindeki durgunluk iş dünyasının üzerindeki yükü artırırken, Türkiye'nin bölgesel rekabet gücünü koruması için artık sadece kriz yönetimine odaklanmak değil, uzun vadeli dönüşüm stratejilerini hayata geçirmek zorundayız.

Ekonomik sürdürülebilirliği sağlamak ve krizlerden bağımsız bir büyüme modeline geçebilmek için dört temel alana odaklanmamız gerekiyor: Bunları finansmana erişimi kolaylaştırmak, enflasyonla mücadelede kalıcı çözümler üretmek, sanayide ve üretimde dijital ve yeşil dönüşümleri sağlamak, bölgesel kalkınmaya ve stratejik sektörlerle önem vermek olarak sıralayabiliriz.

İçinde bulunduğumuz ekonomik ortamda, iş dünyası büyük bir belirsizlik dalgasıyla karşı karşıya. Küresel jeopolitik gerilimler, finansal piyasalardaki dalgalanmalar ve artan iklim krizleri, ekonomik istikrarı tehdit eden başlıca unsurlar arasında. Ancak, her kriz aynı zamanda bir fırsatı da beraberinde getirir.

Doğru politikalar ve stratejik dönüşüm adımlarıyla, Türkiye sadece krizlere karşı dirençli bir ekonomi inşa etmekle kalmayıp, küresel ticaretin yönünü değiştirebilecek dinamik bir üretim merkezi haline de gelebilir.

Bu fırsatları değerlendirebilmek istiyorsak, sanayi politikalarımızın temelinde dijital ve yeşil dönüşüme odaklanmalıyız. AB'ye düşen ihracatımızı tekrar artırmak, ABD pazarında derinleşmek ve Asya-Afrika ekseninde yeni ticari ağlar oluşturmak zorundayız. Ancak bunu sadece büyük işletmelerle değil, KOBİ'lerimizi de kapsayan bir ekosistemle başarmalıyız.

Ancak burada bir gerçeği vurgulamak istiyorum: Güçlü ekonomiler, zorluklara direnç geliştiren ekonomilerdir.

Değerli konuklar,

Bir ülkenin ekonomik gelişimi sadece rakamlarla değil, o toplumun demokrasisi, hukukun üstünlüğü ve eğitim seviyesiyle mümkün olur. Bugün, "orta gelir tuzağı" ve "orta demokrasi tuzağı" arasında sıkışmış durumdayız. Demokrasi endeksinde 167 ülke arasında 103. sıradayız.

Hukuk, sivil toplum katılımı ve ekonomik refah... Bu üç unsur, güçlü bir demokrasinin üzerinde durduğu sac ayaklarıdır.

Hukuk güçlendiğinde, ekonomi büyür. Ekonomi büyüdüğünde ise toplum daha refah içinde yaşar. Bunu gerçekleştirmenin yolu, güçlü kurumlar ve şeffaf bir yönetim anlayışından geçiyor.

Ancak burada önemli bir noktanın altını çizmek gerekiyor: kapsayıcı kalkınma benimsenmeden istenilen hedeflere ulaşmak zordur. Sivil toplumun katılımı olmadan da ne demokrasi gelişebilir ne de ekonomi gerçekten sağlam temellere oturabilir.

Daha parlak bir gelecek yaratmak yalnızca kolektif bir hayalden ibaret değildir. İçinde bulunduğumuz anda gerçekleştirmemiz gereken kararlı bir eylemdir. Sivil toplum, bu kararlı eylemin hem bayrağı hem de bayraktarıdır. Toplumun çıkarına olan noktalara işaret etmek,

çözümüne giden yolda kendi perspektifinden gördüğü, tespit ettiği sorunları ülkenin gündemine taşımak, sivil toplum gönüllülerinin sorumluluğudur, görevidir.

Bu noktada, iş dünyasının ve sivil toplum liderlerinin, ülkenin gündemine ilişkin görüşlerini dile getirmesi, çözüm önerilerini şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşması büyük önem taşıyor. Toplumun ilerlemesi, birlik ve beraberliğin sağlanması, demokrasinin derinleşmesi ve ekonominin sağlıklı işlemesi için özgürce ifade edilen fikirler, kapsayıcı politikalar ve ortak akılla geliştirilen çözümler belirleyicidir.

Ekonomi ve demokrasi birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Birinin zayıfladığı yerde, diğeri de geriler. Bu doğrultuda sivil toplumun sorunların tespiti ve çözümlerin üretilmesi boyutunda, güçlü bir Türkiye için birlikte hareket etmesi, geleceğimizi şekillendirecek en önemli adımlardan biridir.

Kıymetli misafirler,

Ekonomik büyümenin, toplumsal refahın ve sürdürülebilir kalkınmanın en önemli bileşenlerinden bir diğeri de kadınların iş dünyasındaki varlığıdır. Kadın emeği olmadan tam anlamıyla bir kalkınmadan söz etmek mümkün değil. Bu gerçek, yalnızca ahlaki ya da sosyal bir mesele değil, ekonomik büyüme ve rekabet gücü açısından da vazgeçilmez bir unsur.

TÜRKONFED olarak, kadının ekonomik hayattaki yerinin güçlenmesi ve fırsat eşitliğini sağlamak için İş Dünyasında Kadın Komisyonu'nu (İDK) hayata geçirdik. Bugün, İDK çatısı altında yürütülen çalışmalar, yalnızca iş dünyasında kadınların varlığını artırmakla kalmıyor, aynı zamanda Türkiye'nin ekonomik geleceğine de yön veriyor.

Bu noktada İDK, üç temel hedef doğrultusunda çalışmalarını sürdürüyor:

- Girişimci kadınları desteklemek,
- İş dünyasında kadın istihdamını artırmak,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik eden politikalar üretmek.

Komisyon, sanayi ve hizmet sektörlerinde kadın istihdamını artırmak için kapsamlı projeler yürütüyor. İş kadınlarını ve girişimci kadınları bir çatı altında toplayarak, kadınların iş gücüne katılım oranlarını AB seviyelerine yaklaştırmak için somut adımlar atıyor. Bizler,

TÜRKONFED olarak, toplumsal cinsiyet eşitliği, ekonomik istikrar ve demokratik güçlenme için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz.

Değerli konuklar,

Bugün burada, güçlü kadınlarla güçlü bir ekonomiyi nasıl inşa edebileceğimizi, iş dünyasının dönüşümü için hangi adımları atmamız gerektiğini ve ülkemizin geleceği için nasıl bir yol haritası çizebileceğimizi konuşacağız. Hepimizin ortak paydası, daha adil, daha kapsayıcı ve daha sürdürülebilir bir Türkiye hayali. Bu hayal, hepimizin omuz omuza vererek, kararlılıkla ve cesaretle ilerlemesiyle gerçeğe dönüşebilir.

Tarihe baktığımızda, büyük değişimlerin, cesur adımlarla, birlikte hareket eden insanların inancıyla gerçekleştiğini görüyoruz. Bugün bizler de, geleceğe şekil vermek için bu cesareti göstermeliyiz. İzmir İktisat Kongresi ile Cumhuriyetimizin ekonomik vizyonunun çizilmesinde öncü rol üstlenen Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, "Bir toplum, cinsiyet eşitliğini sağladığı ölçüde ilerleyebilir" diyor.

Bugün dünya bize çok açık bu mesajı tekrarlıyor: Kadınlar güçlenmeden, ekonomiyi büyütemeyiz. Eğitimde, istihdamda, yönetimde, girişimcilikte kadınlara daha fazla yer açmadıkça, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmamız mümkün değil. TÜRKONFED olarak, bu bilinçle hareket etmeye, iş dünyasında kadınların daha güçlü bir şekilde var olmasını desteklemeye ve her fırsatta bu mücadeleyi büyütmeye devam edeceğiz.

Bu yolda bu etkinliğin düzenlenmesine katkı sunan federasyonumuz BASİFED'e, İzmir Büyükşehir Belediyesi ile İzmir Ticaret Odası'na, Türkiye'nin dört bir yanından kalkıp gelen İDK Başkanlarımıza ve tüm paydaşlara yürekten teşekkür ediyorum. Hep birlikte daha güçlü bir gelecek inşa edeceğimiz inancıyla, TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.